

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ο ΜΙΚΡΟΜΕΓΑΣ. Διήγημα.

Ὁ Βολταῖρος ὠνόμασε Μικρομέγαν ἓνα ἥρωα τῆς φαντασίας του, τὸν ὁποῖον παρέλαβεν ἀπὸ τὸν Σύριον, ἓνα τῶν μεγαλητέρων πλανητῶν τοῦ Κόσμου. Ὁ Μικρομέγας τοῦ Βολταίρου ἦτο Γίγας, εἶχεν ἀπείρους πόδας τὸ ὕψος καὶ μὲ τὴν πτέρναν τοῦ ποδός του ἐκάλυπτεν ὁλόκληρον σχεδὸν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Ὁ ὠκεανὸς ἐφαίνετο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ὡς μικρὰ λίμνη, τὰ μεγαλήτερα πλοῖα ἐπαρουσιάζοντο εἰς τὴν θέαν του ὡς ἰχθύες ἐπιπλέοντες ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς λίμνης, καὶ οἱ ἄνθρωποι ὡς ἔντομα μόλις διακρινόμενα διὰ τοῦ μικροσκοπείου.

Ὁ ἐδικός μου Μικρομέγας δὲν εἶναι διόλου Γίγας· εἶναι ἄνθρωπος καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς λέξεως, καὶ ἄνθρωπος μικρὸς, μικρότατος, ἔχων μάλιστα τεσσάρων μόλις ποδῶν ὕψος ἰσχύνητα, διακεκριμένην, καὶ τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰ πάθη καὶ τὰς ιδιότητας ὅλας τοῦ ἀνθρώπου.

Διατί λοιπὸν, ἤθελε μὲ ἐρωτήσῃ τις, διατί τὸν ὀνομάζεις Μικρομέγαν; — Διατί;

Ἴδου ὁ λόγος.

Ὅποτεν ὁ Βότσαρης καὶ ὁ Καραϊσκάκης, οἱ Μαυρομιχάλοι, ὁ Παπατζώνης, ὁ Νοταρᾶς καὶ ὁ Τσαμχδὸς προσέφερον ἑαυτοὺς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς δόξης, θύματα εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος. Ὅποτεν οἱ προὔχοντες τῆς Πελοποννήσου ὑψώσαντες πρῶτοι τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως διέτρεχον τὰ ὄρη καὶ τὰς πεδιάδας, πολεμούμενοι καὶ πολεμοῦντες, διώκοντες καὶ διωκόμενοι· ὅποτεν ἔχυναν τὰ πλούτη των εἰς τὰ στρατόπεδα, καὶ ἔβλεπον μὲ γενναιότητα καὶ ἀδιαφορίαν πυρπολουμένας τὰς οἰκίας των καὶ τὰς ιδιοκτησίας των καταστρεφόμενας χάριν τῆς ἐλευθερίας· ὅποτεν

οἱ ἄρχοντες τῶν νήσων ἔχουν εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τὴν πατρίδα τὸν ἄργυρον καὶ τὸν χρυσὸν τὸν ὅποιον μὲ τοσοῦτους μόχθους καὶ μὲ τοσοῦτον κίνδυνον ἀπέκτησαν ἄλλοτε διὰ τοῦ ἐμπορίου· ὅποταν ἡ ἀθάνατος φρουρά τοῦ Μεσολογγίου προτιμοῦσα τὸν θάνατον ἀπὸ τὴν δουλείαν ἐξέπληττε τὸν κόσμον μὲ τὸ μεγαλότερον δαῖμα τοῦ ἡρώϊσμοῦ τὸ ὅποιον ἐφάνη μέχρι τοῦδε εἰς τὴν ἱστορίαν· ὅποταν ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἠγωνίζετο κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν προσπαθῶν ν' ἀνακτήσῃ δι' αἱμάτων τὴν ἐλευθερίαν του καὶ ἀποτινάξῃ τὸν πρὸ τοσοῦτων αἰῶνων ἐπιβαρύνοντα τὸν τράχηλόν του ζυγόν, ὁ Ἥρωσ μας διέτρεχε τὰς πρωτευούσας τῆς εἰρηνικῆς Εὐρώπης, κοιμώμενος ἡσύχως ὅποταν οἱ Ἕλληνες ἔμενον ἄγρυπνοι διανικητερεύοντες, καὶ ἐντροφῶν ἴσως εἰς τὰς διασκεδάσεις τῶν Μεγαλοπόλεων ἐνῶ οἱ συμπατριῶταί του ἐσφάζοντο ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

Ἦτον τάχα τόσον ἀδιάφορος, τόσον ψυχρὸς εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν συμπολιτῶν του, εἰς τοὺς κινδύνους τῆς πατρίδος του; ὅχι βέβαια· τόσον ἄδικον δὲν πρέπει νὰ τῷ ἀποδώσωμεν. Ὁ Μικρομέγας ἐπεθύμει μεγάλως τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐλλάδος, καὶ ἀπειθῦνεν εἰς τὸν Ὑψιστον εὐχὰς ἐνθέρμους ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων ἑλλήνων, εὐχὰς αἰτινες ὁμοιάζον πολὺ τὴν πολυθρύλλητον ἐκεῖνην ἐπιστολὴν, τὴν ὁποίαν, νομίζω, εἰς τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐμπόρων ἑλλήνων διεύθυνεν εἰς τινὰ τῶν ἐν τῇ ἐλλάδι ἀγωνιζομένων συμπατριωτῶν του, λέγων αὐτῷ μὲ ἐνθουσιασμόν· α ἢ γὰρ χαθῇτε ὅλοι ἢ γὰρ ἐλευθερωθῶμεν! »

Ὁ Ἥρωσ μας διέτρεξε κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ὅλας σχεδὸν τὰς μεγαλητέρας τῆς εὐρώπης πρωτευούσας· διέμεινεν εἰς τὸ Βερολῖνον, εἰς τὴν Βιέννην, εἰς τὰς καλητέρας τῆς λοιπῆς Γερμανίας πόλεις, διέτρεξε τὴν Ἑλβετίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν, ὑπῆγε καὶ εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ εἰς τὰ Παρίσια, προσέβη καὶ μέχρι τῶν Βρυξέλων καὶ μέχρι τοῦ Ἀμστελλοδάμου, κατήντησεν ἐπὶ τέλους καὶ εἰς τὴν Πετρούπολιν καὶ εἰς τὰς πρωτευούσας τῆς Βλαχο-Μολδαβίας, ἀφοῦ διέβη ἐκ τοῦ Στοκχόλμου καὶ τῆς Κομ-

πενάγης, ὥστε δὲν τῷ ἔμνευ πλέον εἰμὴ ἡ Κωνσταντινούπολις, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὴν εἶδεν ἐπομένως ὁπόταν ἡ ἐπανάστασις τῶν ἐλλήνων ἔλαβε τὸ τέρμα της.

Ἄλλὰ τί ἔκαμνεν εἰς ὅλα τὰ μέρη ταῦτα; ἐπεριηγείτο, ἐσπούδαζεν, ἐμπορεύετο ἢ διεσκέδαζεν;

Εἶσαι περίεργος νὰ τὸ γνωρίσῃς ἀναγνώστα;

Ἄκουσον.

Ὁ Μικρομέγας ἦτον υἱὸς ἐνὸς πτωχοῦ καὶ εὐτελοῦς κατοικοῦ μικρᾶς τινος παραλίας τῆς ἐλλάδος πόλεως· μετὰ τὴν λέξιν ἐλλάδος δὲν ἐννοῶ τὸν περικυλισμένον αὐτὸν τόπον, τὸν συγκείμενον ἀπὸ τὰς νῦν ἐλευθέρως ἐλληνικᾶς ἐπαρχίας, ἀλλὰ τὰ μέρη ὅλα τὰ συνιστῶντα ἄλλοτε τὸ μέγα ἐλληνικὸν ἔθνος. Δὲν ἐνθυμοῦμαι οὔτε τὸ νομα οὔτε τὴν τοποθεσίαν τῆς πόλεως αὐτῆς, ἀλλ' ὅτι ἤξεύρω εἶναι ὅτι ἡ πατρίς τοῦ Ἡρώδους μας ἦτο πόλις μικρά καὶ παραλία. Τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς τοῦ Μικρομέγα ἦτο Πάλκος· οὗτος δ' ἐκαλέσθη νηπιόθεν Δῆμος. Ὁ Πάλκος ἦτον, ὡς προεῖρηται, πτωχὸς, οὐχὶ ὅμως τόσον πτωχὸς ὥστε καὶ νὰ ψωμοζήτῃ· εἶχε μικρά τινα κεφάλαια δι' ὧν ἐκράτει ἐργαστήριον, ἢ μᾶλλον κάτι τι ὁμοιάζον ἐργαστήριον, καὶ οὕτω προσεπορίζετο τὰ πρὸς τὸ ζῆν τῆς πολυαριθμοῦ αὐτοῦ οἰκογενείας. Τέσσαρας θυγατέρας εἶχε καὶ τέσσαρας υἱοὺς τῶν ὁποίων ὁ Δῆμος ἦτον ὁ νεώτερος· τοὺς τρεῖς τῶν υἱῶν τοῦ μετεχειρίζετο εἰς τὸ ἐργαστήριον καὶ εἰς τὰς ὑποθέσεις του, τὸν δὲ τέταρτον βλέπων ἀνήσυχον καὶ ὄχι πολὺ διατεθειμένον πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν, ὁποία ἀπητεῖτο εἰς ἐργαστήριον τοσοῦτον περικυλισμένον, ἀπεφάσισε νὰ τὸν ξενιτεύσῃ· τὸν ἔστειλε λοιπὸν εἰς τὴν Σμύρνην παρὰ τιμὴν τῶν ἐκεῖσε μεγαλειπόρων φίλων του· ἐκεῖ ὁ Δῆμος ἤρχισε νὰ διατελῇ ὡς ὑπηρετὴς ἐνὸς μεγάλου ἐμπορικῶν καταστήματος· ὁ κύριός του δὲν ἐβράδυνε ν' ἀνακαλύψῃ ἐν αὐτῷ στοιχεῖα τινα δεικνύοντα πλειοτέραν ἱκανότητα καὶ δίδοντα χρηστοτέρας περὶ τοῦ νέου ἐλπίδας· καθότι ὄχι μόνον ἐξοπλήρου τὰ ἀνατιθέμενα αὐτῷ χρέη μετὰ ταχύτητα καὶ προθυμίαν, ἀλλ' ὠφελεῖτο τοῦ ὀλίγου καιροῦ ὅστις τῷ ἔμενεν ἐκ τῆς ὑπηρε-

σίας του διὰ τὰ σπουδάζει ἐν τοῖς σχολείοις· μετ' ὀλίγον προεβιβάσθη ὁ νέος εἰς τὴν θέσιν τοῦ καταστιχοφυλάκος τῆς ἐμπορικῆς εταιρείας, θέσιν ἣτις τῷ ἐχορήγει πλειότερον καιρὸν πρὸς τὴν μελέτην τῶν σπουδῶν του, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐστάλη παρὰ τοῦ κυρίου του εἰς τὴν Αἰθόρρον παρὰ τινι τῶν ἐκεῖσε συναϊτέρων του.

Οὕτω, ὁ Ἀῆμος Πάλκος μετέβη εἰς τὴν εὐρώπην κατὰ πρῶτον· ἐκεῖ βέβαια ἀνέπτυξεν ἔτι μᾶλλον τὰ ὀλίγα προτερήματά του, καθότι κατώρθωσε ν' ἀποσπασθῇ ὀλοτελῶς ἀπὸ τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ν' ἀκολουθήσῃ τὰ μαθήματα τῶν Πανεπιστημίων τῆς Ἰταλίας δαπάνῃ τῶν κυρίων του. Ἄν νομίσει ὁ ἀναγνώστης ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὅτι ὁ Ἀῆμος ἔτρεφεν ἐν ἑαυτῷ ἔξοχόν τι προτέρημα, τὸ ὅποιον περιέμενε τὴν καλλιέργειαν τοῦ νοῦς καὶ περιστάσεις διὰ ν' ἀναφανῇ, ὅτι ἐκαλύπτετο εἰς αὐτὸν Ναπολέων τις ἢ Μιραβώ, ἢ Φραγκλῆνος, θέλει εὐρεθῇ ἀπατημένος, ὥς πολλοὶ γονεῖς καὶ συγγενεῖς ἀπατῶνται καθ' ἑκάστην ἀπὸ πρόωρον ζωηρότητα ἢ ἀπατηλὰ τινα ἀγγυνοίας δείγματα παιδίων, διὰ τὰ ὅποια πλάττουσι προορισμὸν μεγάλον εἰς τὴν φαντασίαν των, καὶ τὰ ὅποια ζῶσι καὶ ἀποθνήσκουσι συνήθως εἰς τὸ σκότος τῆς ἀσημασίας.

Ὁ Ἀῆμος Πάλκος καὶ τοι ἀναδείξας προθυμίαν πρὸς τὴν μάθῃσιν μεγάλην, εἶχεν ὅμως νοῦν τὰ πλεῖστα περιωρισμένον· καὶ ὅπου ὑπάρχει στέρεσις νοῦς ἢ μάθησις δὲν συντείνει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰμὴ εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον σχολαστικόν, φίλαυτον καὶ ἐγωϊστὴν·

« Ὡς οὐδὲν ἡ μάθησις ἂν μὴ νοῦς παρῇ. »

Ἦρχισε μόλις νὰ γαύηται τῆς μαθήσεως τὰ νάματα, καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἠσθάνετο κάτι τι ἐν ἑαυτῷ τὸ ὅποιον ἐμελλε νὰ τὸν υψώσῃ ὑπεράνω τῶν ἀνθρώπων ὅλων. Ἡ ἱστορία τῶν παρελθουσῶν καὶ συγχρόνων ἐποχῶν κατεζάλισεν ἐπὶ τέλους τὰ μέγιστα τὴν κεφαλὴν του. Τί ἦσαν ἐνώπιόν του ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Καῖσαρ, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Κᾶτων ὁ Δημοσθένης, ὁ Περικλῆς καὶ ὁ Κικέρων; τίποτε ἔξοχον ὡς πρὸς τὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο ὑποθαλπομένην εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν καρδίαν του. Ἐκ τῶν συγχρόνων καὶ τῶν

μεταγενεστέρων ὁ Νέκερ καὶ ὁ Μιραβώ, ὁ Γιζότος, ὁ Περιέρος καὶ ὁ Θιέρσιος τῷ ἐφαίνοντο ὡς νήπια, οὐδ' ὁ Ναπολέων αὐτοὺς ἠδύνατο νὰ τὸν πείσῃ ὅτι ἦτο Μέγας! ἄς μὲ βοηθήσωσιν αἱ περιστάσεις, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, ἄς ἀποκτήσω πλοῦτη, ἄς εὕρω ἔθνος ισχυρὸν ὡς ὁ Καῖσαρ καὶ ὁ Ναπολέων καὶ θέλουσιν ἰδεῖ οἱ ἄνθρωποι ὅτι δὲν εἶναι ὁ Ναπολέων μόνος τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ θαυμάζωσιν ὡς τὸν μεγαλύτερον τοῦ γένους των.

Μὲ τοιαύτας ἰδέας καὶ φρονήματα ἔννοεῖ ἕκαστος εὐκόλως ὅτι ὁ νέος Πάλλκος δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ προβῇ εἰς τὰς σπουδὰς του, καὶ ὅτι ἐπομένως ἔμελλε νὰ μείνῃ εἰς τὴν τάξιν τῶν ἡμιμαθῶν, καὶ τὸ χερίστον εἰς τὴν τῶν μικρονόων ἡμιμαθῶν, ἧτις εἶναι ἡ χειροτέρα εἰς πεπολισμένην κοινωνίαν. Μετ' οὐ πολὺ ἡ Ἰταλία δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν χωρέσῃ πλέον, ἡσθάνετο ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ περιέλθῃ τὴν Εὐρώπην ὅλην διὰ νὰ σπουδάσῃ ἀπὸ πλησίον τὰς κοινωνίας ἐκάστου ἔθνους, πρᾶγμα ἀναγκαιότατον εἰς αὐτὸν διὰ τὸ μέγα στάδιον τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ διατρέξῃ· ἀλλὰ τίμι τρόπῳ νὰ ἐπιχειρηθῇ τοσοῦτον δαπανηρὰς ὁδοιπορίας, ἐνῶ ἐξῆς εἰς τὴν Ἰταλίαν μὲ τὰς βοηθείας ἄλλων; ἀφοῦ ἀνεκίνησε διάφορα σχέδια εἰς τὴν ζαλισμένην κεφαλὴν του, ἀπεφάσισε νὰ προσπαθήσῃ νὰ μεταβῇ κατὰ πρῶτον εἰς Παρίσια, καθότι τὰ Παρίσια ἦτον ἡ πόλις τὴν ὁποίαν πρὸ πάσης ἄλλης ἐπεθύμει νὰ ἐπισκεφθῇ. Δὲν ἤξεύρω ὅποια μέσα λογικῆς καὶ εὐγλωττίας μετεχειρίσθη παρὰ τῷ μεγαλεμπόρῳ εἰς ὃν ἦτο συστημένος διὰ νὰ τὸν πείσῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν διδομένην αὐτῷ σύνταξιν καὶ εἰς τὰ Παρίσια, ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι δὲν ἀπότηνησε δυσκολίας πολλὰς εἰς τὸ νὰ τὸ κατορθώσῃ.

Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ Δῆμος Πάλλκος ἑτοιμος νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πρωτεύουσιν τῶν Γάλλων, εἰς τὴν ἐστίαν αὐτὴν τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ· πρὶν ἢ ἀναχωρήσῃ ὅμως ἐσκέφθη περὶ ἐνὸς πράγματος τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο μικροῦ λόγου ἄξιον ὡς πρὸς τοὺς σκοποὺς του· τὸ ὄνομά του καθὼς καὶ τὸ τῆς οἰκογενείας του τῷ ἐφαίνοντο κακίφωνα· τὸ γαλλικὸν ἔθνος, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, εἶναι ἐλαφρόν,

ἔπειτα ὑπάρχει εἰς τὴν Γαλλίαν γενικὴ ἰδέα ὅτι τὰ ἑλληνικὰ ὀνόματα καὶ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐν γένει, ἔχουσι πολλὴν γλυκύτητα, νὰ μὴ ἀκούσωσιν αἰφνης ἑλλήνα καὶ καλούμενον τόσον κακοφώνως *Δῆμον Πάλλον*, θέλω κάμει πιθανὸν κακὴν ἐντύπωσιν· ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ τροποποιήσῃ ἀμφοτέρω τὰ ὀνόματά του, καὶ τὸ μὲν τῆς οἰκογενείας μετέβαλεν εὐκόλως ἀπὸ τὸ Πάλλον εἰς Παλκίδην, καὶ τὸ κατέστησεν οὕτω γλυκύτατον καὶ ἑλληνικώτατον· τὸ ἰδικόν του ὅμως ὄνομα τὸ κύριον πῶς ἡδύνατο εὐστόχως νὰ τροποποιήσῃ; ἐδῶ εὔρε μυρίας δυσκολίας· μετὰ πολλὰς καταλήξεις τὰς ὁποίας ἔδωκεν εἰς τὴν λέξιν Δῆμος, μόλις εὔρε τὴν λέξιν Δῆμιος ὅπως οὖν γλυκεῖαν καὶ ἑλληνικὴν, σκεφθεὶς ὅμως ὀλίγον ὠρημότερον παρετήρησεν ὅτι καὶ αὕτη ἐκ τῆς μεγάλης ἑλληνικότητός της ἐπαρουσίαζε τὸ μεγαλύτερον ἀτόπημα καθότι ἦτον ταυτόσημος μὲ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ ἐκτελεστοῦ τῶν ἔργων τῆς ὑψηλῆς Δικαιοσύνης, ἐσυλλογίσθη λοιπὸν, καὶ τότε ἦτον ἡ μόνη φορὰ καθ' ἣν ὅπως οὖν ὁρθῶς ἐσυλλογίσθη, ὅτι ἦτον καλλήτερα ν' ἀφῆσθαι τὸ κύριον ὄνομά του τοιοῦτον ὅποιον ἦτον, ἐπαρκούμενος εἰς τὴν τροποποίησιν τοῦ ὀνόματος τῆς οἰκογενείας, τὸ ὅποιον μόνον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προφέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἀπεφάσισε τοῦ λοιποῦ νὰ ὀνομάζεται Δῆμος Παλκίδης.

Ὁ Κ. Παλκίδης ὑπῆγεν εἰς τὰ Παρίσια καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπεκράτη εἰς τὸ Γαλλικὸν ἔθνος ἐνθουσιασμὸς μέγας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ συστημέναι διαφοραὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἑταιρίαι· εἶχε τὸ πνεῦμα νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς τοιαύτης περιστάσεως, καὶ κατορθώσῃ διὰ τῆς συνήθους περὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύτητός του, νὰ τῷ δοθῇ παρὰ τῆς ἐν Παρίσις φιλελληνικῆς ἐταιρείας ἐνισχύσις τις βοήθεια, ἥτις ἐνωμένη μὲ τὴν ὁποίαν εἶχε σύνταξιν ἐπῆρκει ὅπως οὖν εἰς τὰ ἔξοδα σπουδαστοῦ ζῶντος οἰκονομικῶς.

Ἡ εἰς Παρίσις διαμονὴ του δὲν συνέτεινεν εἰς ἄλλο τι εἰμὴ εἰς τὸ νὰ ἐπισωρεύσῃ ἐτέρας τινὰς ἰδέας εἰς τὴν κεφαλὴν του ἀνευ

ρυθμοῦ καὶ τάξεως, νὰ ἐπαυξήσῃ τὰς ἐπιθυμίας του, καὶ νὰ καταστήσῃ ὀγκωδεστέραν τὴν περιφιλαυτίαν του.

Ὁ Παλκίδης ἐπεθύμει πολὺ τὰ πλούτη τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον ἔμελλον ταῦτα νὰ τὸν βοηθήσωσι· μεγάλως εἰς τὸν προορισμόν του, ἡ πολυτέλεια λοιπὸν τῶν Παρισίων καὶ ἡ ζωὴ τινων ἀριστοκρατικῶν οἰκογενειῶν παρ' αἷς εἶχεν εἰσαχθῇ διὰ συστάσεων ἐπηύξησε τὸ πάθος τοῦτο ἔτι μᾶλλον· ὁπότεν ἐπιστρέφων, ἐνόητε ἀπὸ τὰ θεάτρα ἢ ἀπὸ χοροὺς μεγάλους ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς κλίνης του, ὁ ὕπνος ἦτον ἀδύνατον νὰ κλείσῃ μέχρι πρωῒας τὰ βλέφαρα τῶν ὀφθαλμῶν του, ἡ λαμπρότης τῶν οἰκῶν, ἡ πολυτέλεια τῶν οἰκοδεσποτῶν, ἡ δόξα ἀνδρῶν διακεκριμένων εἰς τὴν κοινωνίαν ἐδασάνιζε σκληρῶς τὴν φαντασίαν του· αὐτὸς δὲν θὰ ἔλθω κί ἐγὼ εἰς τοιαύτην στάσιν, ἔλεγε· ὦ βέβαια! ἂν δὲν ἀποθάνω γλήγωρα, καὶ ἐπλαττε καὶ ἀνέπλαττεν αἰωνίως διάφορα παλάτια ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ. Ἀλλ' ὅσον περισσότερον ἔπλεεν εἰς τοιοῦτους πλούτου καὶ δόξης διαλογισμοὺς τοσοῦτον κατετήκετο εἰς βίον ἐνδεῇ καὶ στενοχωρημένον, τοσοῦτον κατεδυθίζετο εἰς σκότος ζωφροδέστατον. Ἐνόσω μὲν ὅλα ταῦτα διήρκει τῆς φιλελληνικῆς ἐταιρίας ἡ ἐπιγορήγησις ἐξ ἡ ὁ Παλκίδης, ποτὲ μὲν καλῶς ποτὲ δὲ κακῶς, ἐξ ἡ ὁμως πάντοτε εἰς τὰ Παρίσια. Πλὴν τὸ τέρμα τῆς ἐταιρείας ἦλθε κατὰ δυστυχίαν καὶ αἱ βοήθειαι αὐτῆς ἐξέλιπον, τότε αἱ συνέπειαι τοιοῦτου δυστυχήματος δὲν ἐβράδυναν νὰ ἐμφανισθῶσιν. Ὁ δυστυχὴς Παλκίδης διέβαινε τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων μὲ τετριμμένον πῖλον. μὲ χιτῶνα χυδαῖον καὶ χονδρὸν, μὲ φορέματα σαθρὰ καὶ πεπαλαιωμένα. Καὶ μὲν ὅλα ταῦτα δὲν ἀπεδείλναι παντελῶς ὡς πρὸς τὰ μεγάλα σχέδιά του. Ἄν δὲν ἐνυπνιάζετο πλέον τὸν πολυτελεῆ βίον καὶ τὴν δόξαν τῶν Ἀριστοκρατῶν, ἐστράφη ὁμως ἡ φιλοδοξασία του πρὸς τὸ ἀντίθετον· ἤρχισε νὰ θαυμάζῃ τοὺς φιλοσόφους, τοὺς δημοσιογράφους, τοὺς ῥήτορας, τοὺς Δημοκράτας, αἱ ιδέαι του ἦσαν τότε ὅλως συνταγματικαί, ὅλως φιλελεύθεροι, ἀντὶ τῶν θεάτρων καὶ τῶν μεγάλων συναναστροφῶν, ἐσύγχναζε τὰς βουλὰς, ἐσύγχναζε τὰ Πανεπιστήμια, ἀνεγίνωσκεν

ἀπλήστως τὰς ἐφημερίδας, ἐφθόνηι τὴν θέσιν τοῦ Βιλλμάνου, τοῦ Βενιαμίν-Κωνστάν, τοῦ Θιέρσου, τοῦ Κορμηνίνου, τοῦ Ἀρμάν-Καρέλλου· εἰς τὴν μέθην ταύτην τῆς συνταγματικότητος του ἐλευνολόγει ἑαυτὸν διότι ἐφαντάσθη ποτὲ νὰ μεταβάλλῃ τὸ κύριόν του ὄνομα, τὸ ὅποιον εὑρίσκειν ἤδη ὠραῖον ὠραιώτατον ἢ λέξις Δῆμος ἦτον ταυτόνυμος τῆς λέξεως λαός· ὅποιον ἄλλο ὄνομα δημοτικώτερον καὶ δημοκρατικώτερον ἠδύνατο νὰ ἔχῃ;

Ὁ Παλκίδης ἐγνώρισε μετ' οὐ πολὺ ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ διαμείνῃ εἰς Παρίσι· ἀλλὰ τί νὰ κάμῃ; νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του; πλὴν πῶς ἠδύνατο ἐκεῖ νὰ ζήσῃ; νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἦτον πολὺ γρήγορα ἀκόμη, ἡ τύχη τοῦ τόπου τούτου δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀποφασισθῇ, νὰ ἐπανέλθῃ παρὰ τῷ ἐμπόρῳ τῆς Λιβόρνου; ἀλλ' οὕτω οἱ σκοποὶ του ἐθάπτοντο διὰ παντός. Ὁ νοῦς τοῦ Παλκίδου ἦτον εὐφορος εἰς σχέδια, δὲν ἐβράδυνε λοιπὸν νὰ εὑρῇ τὸ προσφορώτερον εἰς τὴν περίστασιν· ἐξέθετα δὲ ἐπιστολῆς τὰ τῆς στάσεώς του ὅλα εἰς τὸν ἐν Λιβόρνῳ μεγαλέμπορον προστάτην του, τῷ ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ν' ἀκολουθήσῃ τὸ στάδιον τοῦ ἐμπορίου, καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸν σταίλῃ εἰς ὅποιανδήποτε πόλιν τῆς Εὐρώπης ἤθελε νομίσει ὅτι ἠδύνατο νὰ φανῇ χρήσιμος εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις του.

Ὁ Παλκίδης ἦτον τυχερὸς, εἰς ὅλα αὐτοῦ τὰ κινήματα ἐπέτυχε καὶ ἐπομένως δὲν ἠδύνατο καὶ εἰς τὸ τελευταῖον αὐτὸ νὰ ἀποτύχῃ, ὁ προστάτης του ἐνέδωκεν εἰς τὴν αἴτησίν του καὶ τὸν διώρισε νὰ συνοδεύσῃ ἔμπορον τινα ἀνταποκριτὴν του ἀπερχόμενον εἰς Γερμανίαν· οὕτω λοιπὸν ἀπὸ ἐπιχειρήσιν εἰς ἐπιχειρήσιν ἐμπορικὴν, ἀπὸ ὁδοιπορίαν εἰς ὁδοιπορίαν διέβη ἀφ' ὅλας σχεδὸν τῆς Εὐρώπης τὰς μεγαλουπόλεις, ὥς ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν.

Οἱ ἄνθρωποι ὅλοι πλάττουσιν καὶ ἀναπλάττουσιν πολλάκις διάφορα παίγνια τῆς φαντασίας. Τίς φιλόσοφος, τίς σοφάρης, τίς πνευματώδης, τίς ἄνθρωπος θετικὸς καθ' ὅλην τὴν δύναμιν τῆς λέξεως δὲν ἐφαντάσθη ποτὲ εἴτε περιπατῶν χάριν διασκεδάσεως, εἴτε περιμένων ἐπὶ τῆς κλίνης του τὸν ὕπνον, δὲν ἐφαντάσθη

λέγω, πλούτη, δόξαν καὶ εὐτυχίας ἄλλας ἀπεχούσας πολὺ τῆς πιθανότητος; τίς ἄνθρωπος, καὶ ὁ ζῶν ἀνέτως, καὶ ὁ ἐνδεὴς ῥακενδύτης, καὶ ὁ περιφερόμενος ἐν ταῖς ὁδοῖς μὴ ἔχων ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει, καὶ ὁ φρόνιμος καὶ ὁ μωρός, τίς δὲν ἐνόμισε μίαν στιγμὴν αὐτὸν ἰσχυρὸν, ἐπιπλέοντα εἰς τὰ πλούτη, κεκαλυμμένον ἀπὸ τοὺς στεφάνους τῆς λαμπροτέρας δόξης, καὶ εὐδαιμονοῦντα;

Ναί, ὅλοι! ὁ Παλκίδης ὅμως κάμνει ἐξάρεσιν τῶν ὅλων· ὅχι διότι ἦτον ἀπηλλαγμένος τοιούτων φαντασιωδῶν παιγνίων, ὡς πολλὰ μακρὰν, ἀλλὰ διότι ἀπ' ἐναντίας ἔδιδε μεγάλην εἰς αὐτὰ προσοχὴν καὶ πίστιν, διότι περιέμενε μὲ πεποίθησιν καὶ ἀδιστακτικῶς τὴν πραγματοποιήσιν των, διότι κατετήκετο ἀενάως πλάττων καὶ σχεδιάζων εὐδαιμονίας τὰς ὁποίας δὲν τῷ ἦτον δυνατόν νὰ εὔρῃ εἰς τὸν κόσμον ἀλλὰ μόνον ἐν τῇ φαντασίᾳ του, ἐνῷ ἅπαντες ἡμεῖς οἱ ἄλλοι ἂν κατεχώμεθα ἐνίοτε στιγμὰς τινὰς ἀπὸ τοιαῦτα φαντασιώδη θέληγῃτρα, διασκεδάζομεν ὅμως αὐτὰ μετ' οὐ πολὺ ὀλοτελῶς ἀπὸ τὸν νοῦν μας, τὰ θεωροῦμεν ὡς ἀποτελέσματα μιᾶς μέθης τῆς φαντασίας μας, καὶ στρέφομεν τοὺς διαλογισμούς μας, πρὸς τὸ δυνατόν, τὸ πιθανόν, τὸ θετικόν.

Ὁ Παλκίδης ποτὲ ἄλλοτε δὲν ἐγνώριζε τὴν στάσιν του, εἰμὴ ὅποτε ἐθετε τὰς χεῖρας εἰς τὰ θηλάκια τῶν ἐνδυμάτων του διὰ νὰ εὔρῃ χρήματα· ποσάκις εἰς τὰ Παρίσια τὰς ἀπέσυρε κενάς, ὀλοτελῶς κενάς! Τότε μόνον συνησθάνετο μίαν στιγμὴν τὴν ἐνδειὰν του, καὶ ἡ θλίβερά αὕτη συναίσθησις ἐπηύξανε ἐτι μᾶλλον τὸ πάθος τῆς φιλοχρηματίας. Ἀλλὰ δὲν κατετήκετο μόνον ἀπὸ τὸ πάθος τοῦτο ὁ Παλκίδης, εἰς ὅλας του τὰς ἐπιθυμίας ἦτον μέγας, ἦτον εὐγενής· ἡγάπα τὴν δόξαν εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν, καὶ παρίστα εἰς τὴν φαντασίαν του τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ σύζυγον ὡραίαν, εὐγενῆ καὶ πλουσιωτάτην· ἐπεθύμει νὰ νυμφευθῇ, ἔλεγε πολλάκις, εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅπου βεβαίως θέλει εἶσθαι ὁ μᾶλλον ἐπιζήτητος γαμβρός, ἀλλὰ νὰ εὔρῃ σύζυγον ὡραίαν, καλῶς ἀνατετραμμένην, ἀνήκουσαν εἰς μίαν τῶν προτίστων οἰκογενειῶν τοῦ τόπου, πλουσίαν καὶ πεπαιδευμένην· ἦτον ἔμως ἄρκετὰ φιλόκαλος

ᾧστε ν' ἀπαιτῇ εἰς μίαν γυναῖκα πρὸ παντός ἄλλου προτερήματος τὴν ὡραιότητα· ὅσον δὲ περὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης, τῆς συζύγου του, δὲν ἀμφίβαλε παντάπασιν ὅτι ἤθελε λατρεύεσθαι ἀπ' αὐτήν.

Εἰς ὅλας του μ' ὅλον τοῦτο ταύτας τὰς ἐπιθυμίας εἰς ὅλα του σχεδὸν τὰ σχέδια ἐπέτυχεν ὁ Παλκίδης ἐκτὸς εἰς ἓν μόνον ὡς θέλομεν ἰδῆ περαιτέρω.

Ἡ εἰς τὰς μεγαλοπόλεις τῆς Εὐρώπης μετ' ἄλλων ἐμπόρων περιήγησίς του δὲν ἔμεινε διόλου ἀκαρπός, ἐπέφερεν ἀπ' ἐναντίας εἰς τὸν κύριόν του κέρδη οὐχὶ εὐκαταφρόνητα, ἐξ ὧν ἡ στάσις τοῦ Παλκίδου ἔλαβε βελτίωσιν ἐπαισθητήν. Ἄν δὲν ἦτον εἰσέτι ὁ Παλκίδης πλούσιος εἶχεν ὅμως τὰ πρὸς ζῶν ἀναγκαῖα, καὶ ἀνεδείκνυε μάλιστα ἐξωτερικὴν τινα κομψότητα καὶ πολυτέλειαν ὑπερψοῦσαν τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ στάσιν, καὶ ὅλα ταῦτα χωρὶς νὰ ἔχῃ εἰσέτι κατὰστασιν ἰδίαν ἀλλὰ λαμβάνων ἀπὸ τὸν κύριόν του προσδιωρισμένον τινα μισθὸν δυνάμενον νὰ ἐπαρκέσῃ ἀφθόνως εἰς τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Ἡ βιογραφία τοῦ ἥρώος μας Μικρομέγα ἤθελε καταντήσῃ ὀγκώδης καὶ πολύτομος, ἂν ἐπεχείρουν νὰ τὸν ἀκολουθήσω εἰς ὅλας ὅσας διέτρεξε πόλεις, καὶ περιγράψω λεπτομερῶς τὰς πράξεις του, ἓν μόνον ἐπαρκοῦμαι νὰ εἶπω, ὅτι πανταχοῦ ἦτον ὁ αὐτός, καὶ ὅτι ἂν ἐβελτιώθῃ ἡ στάσις του κατὰ τι δὲν μετέλλαξεν ὅμως οὐδὲ τοὺς σκοποὺς οὐδὲ τὰ σχέδιά του.

Ἀπὸ πόλιν εἰς πόλιν μεταβαίνων ἔφθασεν ἐπὶ τέλους καὶ εἰς τὸ Βουκουρέστιον, τὴν πρωτεύουσαν τῆς Βλαχίας· ἐκεῖ ἔμελλε τὸ ἐμπορικόν του στάδιον νὰ λάβῃ τέρμα· κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς εἰς Βουκουρέστιον ἀφίξεώς του, αἱ ταραχαὶ τῆς Ἑλλάδος καθησύχασαν καὶ ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ ἔθνους ἤρχισε νὰ στερεοῦται· ἡ ἐποχὴ αὕτη ἦτον ἐκπαλαι προσδιωρισμένη ἀπὸ τὸν Παλκίδην ὡς ἀπαρχὴ τοῦ πολιτικοῦ του βίου, ὅστις ἔμελλε ν' ἀναίξῃ ἐνωπίῳν του τὸ στάδιον τῆς δόξης.

Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐλθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα; Ἄνθρωπος ἄγνωστος μεμονομένος καὶ τὸ χεῖρον ἐνδεής τί ἠδύνατο νὰ κάμῃ εἰς ἓνα τόπον

εἰς μίαν κοινωνίαν ξένην πρὸς αὐτὸν ὀλοτελῶς; νὰ ᾗτον πλούσιος τοῦλάχιστον, ἡδύνατο διὰ τοῦ πλούτου του νὰ κατορθώσῃ ὅ,τι ἡ ἔλλειψις τῶν ἄλλων μέσων παρουσιάζει ἀκατόρθωτον. Τοιαῦτα διελογίζετο ὁ Παλκίδης πρὶν ἢ μεταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὅσον καὶ ἂν ᾗτον μάταιος, ὅσῃν πεποιθήσιν καὶ ἂν εἶχεν εἰς τὸ μέλλον καὶ εἰς τὸν προορισμὸν του, ἱκανὸς ὅμως νοῦς τῷ ἔμενεν ἀκόμη ὥστε νὰ συναισθάνθῃ τὴν στάσιν του.

Πλὴν εἶχεν ἀπόφασιν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀπόφασιν ἀκλόνητον καὶ ἀμετάτρεπτον, ἐνόμιζεν ὅτι ᾔθελεν ἀντιβῆ ἄλλως εἰς τὴν θείαν ἔμπνευσιν, ἥτις τῷ εἶχε προσδιορίσει μέλλον λαμπρὸν εἰς τὴν ἔνδεξον καὶ κλασικὴν πατρίδα τοῦ Λεωνίδα, τοῦ Τιμολέοντος καὶ τοῦ Περικλέους.

Αἱ σχέσεις καὶ ἡ κοινὴ ὑπόληψις δὲν ἀποκτῶνται εἰς διάστημα μικροῦ χρόνου καὶ τόσον εὐκολα, ἡ πολιτικὴ ἐπιρροή ἀποκτᾶται ἔτι δυσκολώτερον, ἐστράφη λοιπὸν ὁ Κ. Παλκίδης εἰς τὴν μόνην πιθανότητα εὐκολωτέρας ἐπιτυχίας, ἥτις τῷ ἔμενε: τὸ νὰ γίνῃ πλούσιος.

Ἄλλ' εἶναι τάχα τόσον εὐκολον τὸ νὰ γενῇ τις πλούσιος; ὄχι βέβαια! ἴσως εἶναι μάλιστα τὸ δυσκολώτερον ἀφ' ὅσα δύναται τις νὰ φαντασθῇ; Πῶς λοιπὸν ὁ Παλκίδης ἐνόμιζεν εὐκολώτερον τὸ νὰ γενῇ πλούσιος εἰς Βουκουρέστιον παρὰ ν' ἀποκτήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα σχέσεις καὶ ὑπόληψιν; Ὁ Παλκίδης δὲν ἐλανθάνετο εἰς τοὺς συλλογισμοὺς του, ἐγνώριζεν ὅτι εἰς τὴν Βλαχίαν τὰ πλούτη εἶναι συγκεντρωμένα εἰς ὀλίγας τινὰς οἰκογενείας πρὸς βλάβην τῶν πολλῶν, ἐπληροφορήθη ὅτι αἱ νεάνιδες τῆς Βλαχίας δὲν ἐδυσσαρεστοῦντο ν' ἀλλάξωσι τὸν τόπον των μετὰ τὴν Ἑλλάδα ὅπου ἐφραντάζοντο πλειοτέραν κίνησιν εἰς τὴν ζωὴν· ἂν λοιπὸν κατώρθωνε νὰ παγιδεύσῃ τινα ἀπὸ τὰς πολυταλάντους ταύτας νέας, δὲν καθίστατο πλούσιος διὰ μιᾶς, δὲν ἀπέκτα ἀμέσως, ὅ,τι τοσοῦτον δυσκόλως ἀποκτᾶται εἰς τὸν κόσμον, τὸν πλοῦτον; Καὶ πλούσιος ἅπαξ τί δὲν κατώρθωνεν εἰς τὴν Ἑλλάδα; τί ἡδύνατο ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν

ἔρμην του; ποῖος δὲν ἤθελε προσκυνήσει τὸ παντοδύναμον αὐτοῦ μέταλλον;

Ὁ ἀναγνώστης παρατηρεῖ ὅτι οἱ συμπερασμοὶ τοῦ Παλκίδου δὲν ἦσαν πάντα λανθασμένοι· ἔστρεψε λοιπὸν ὁ ἥρωας μας τὴν προσοχὴν του πρὸς ἀνέυρεσιν συζύγου πλουσίας ἀλλὰ καὶ συγχρόνως ὠραίας καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένης, καθ' ἣ ὠνειρεύετο ποτέ· κατὰ δυστυχίαν ὅμως οὐδεμία τῶν Βλαχίδων τῶν μᾶλλον διακεκριμένων ἠθέλησε νὰ τὸν ἐκτιμήσῃ μ' ὅλας τὰς μεγάλας ὑποσχέσεις του μ' ὅλην τὴν λαμπράν καὶ εὐάρεστον ζωὴν, ἥτις περιέμενεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτὸν καὶ τὴν σύζυγον του.

Ἀλλὰ τί δυνατόν διὰ τῆς ἐπιμονῆς δὲν κατορθοῦται; μία πρώτη, μία δευτέρα, μία τρίτη, μία δεκάτη ἄρνησις δὲν τὸν ἀπῆλπισεν. Ἐνῷ ἐξηκολούθη τὰς προτάσεις καὶ τὰς προσπάθειάς του ἡ τύχη τῷ ἦλθεν αἴφνης, ὅθεν παντελῶς δὲν τὴν περιέμενε.

Εὐρέθη μία Κυρία, ἡ πλουσιωτέρα τοῦ τόπου, μία κυρία ἄγαμος εἰσέτι, μία κυρία ἐν ἐνὶ λόγῳ ἔχουσα εἰσόδημα εἴκοσι χιλιάδων σχεθὸν φλορίων, ἥτις προσέφερε τὴν χεῖρά της, τὰ πλούτη της, τὴν καρδίαν της, τὸν ἑαυτὸν της ὅλον εἰς τὸν Κ. Παλκίδην.

Ὅποια σπανία ἀφοσίωσις! ὅποια ἀπροσδόκητος διὰ τὸν Παλκίδην εὐτυχία! ὁπότεν κατὰ πρῶτον τῷ ἔδωσαν τὴν εἰδήσιν, ἡσθάνθη τὴν καρδίαν του ἐκλείπουσαν ἀπὸ τὴν χαρὰν του, ὀλίγον ἔλειψε μάλιστα νὰ πέσῃ ἐν λειποθυμίᾳ ἄνευ τῆς βοήθειας, ἥτις τῷ ἐχορηγήθη ἀπὸ τινος περιστώτας.

Τοσοῦτον εἶχε καταθορυβηθῇ ἡ κεφαλὴ του ὅτε ἤκουσε τοσαῦτα πλούτη, ὥστε λησμόνησε νὰ ἐρωτήσῃ τι περὶ τῶν ἄλλων τῆς μελλούσης συζύγου του ἠθικῶν καὶ φυσικῶν προτερημάτων, καὶ χωρὶς παντάπασιν νὰ συλλογισθῇ προσδιώρισε τὴν ἐπαύριον ὡς ἡμέραν τῆς πρώτης συνεντεύξεως καθ' ἣν ἔμελλε νὰ τελεσθῇ ὁ ἀρρόαθὼν τὸν ὁποῖον ὁ γάμος ἔμελλε νὰ παρακολουθήσῃ μετὰ τρεῖς ἡμέρας. Ἀλλ' ὅταν ὅμως μετὰ τινος ὥρας καθυσύχασεν ὡπωσοῦν ἡ κεφαλὴ του, καὶ ἡλαττώθη ὀλίγον ἡ θερμότης τὴν ὁποίαν ἐγέννησεν ἐν αὐτῇ εἰδήσις τόσοσιν εὐτυχίης καὶ ἀπροσδόκητος, ἐνθυμήθη ὅτι

ἐκτὸς τοῦ πλούτου τίποτε ἄλλο ἐκ τῶν λοιπῶν χαρακτηριστικῶν τῆς μεμνηστευμένης του δὲν ἤκουσε· τοῦτο τὸν ἔκαμεν ὀλίγον νὰ συλλογισθῇ, ἐπέφερε μάλιστα στιγμὰς τινας καὶ δισταγμὸν, ἀλλὰ δὲν ἐβράδυνε μετ' οὐ πολὺ ν' ἀναλάβῃ τὴν σταθερὰν ἐκείνην πεποιθήσιν ἣτις προηγεῖτο συνήθως εἰς τὰς ἀποφάσεις του. Ὡ! ἔχω πεποιθήσιν, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, ὅτι δὲν δύναται νὰ ᾔναι εἰμὴ χαρίης καὶ εὐμορφος καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένη!

Μὲ τοιαύτας ἰδέας, μὲ τοιαύτας ἐλπίδας ἔφερε τὴν ἐπαύριον τὰ βήματά του πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς μελλούσης συζύγου του συνοδευόμενος ὑπὸ τινων συγγενῶν αὐτῆς· ἔπρεπεν ὅμως νὰ ἴδῃ τις τὸ πρόσωπόν του, τὴν φυσιογνωμίαν του, τὴν συμπεριφορὰν του ὅπου εἰσελθὼν εἰς εὐρύχωρον αἴθουσαν εἶδεν ἐκ τῆς θύρας πρὸς τὸ ἄνω μέρος γυναῖκα ὑψηλὴν καὶ λαμπρῶς κεκοσμημένην, τὴν ὁποίαν ἐπαρουσίασαν εἰς αὐτὸν ὡς μεμνηστευμένην του.

Ὁ δυστυχής! τί εἶδεν ἀντὶ τῆς ὥραιας, ἀντὶ τῆς χαρίεσσης, ἀντὶ τῆς κομψοτάτης αὐτῆς νεάνιδος τὴν ὁποίαν ἐπλαττε πάντοτε εἰς τὴν φαντασίαν του; ἐν ᾧ φέρον σχῆμα τεσσαρακονταετοῦς περίπου γυναικός· ἐν ᾧ ἔχον προσωπὸν σφαιροειδές, κεντημένον πυκνὰ ἀπὸ εὐλογίας στίγματα, διεσχιζόμενον ἀπὸ συνεχεῖς ριτίδας, καὶ παρουσιάζον ἓνα ὄφθαλμὸν λαμπρὸν καὶ ζωήρότατον (καθότι εἰς τὸν τόπον τοῦ ἄλλου δὲν ἐφαίνετο εἰμὴ οὐλὴ βαθεῖα καὶ εὐρύχωρος). Τὸ σῶμα τοῦ ὄντος τούτου ἦτον ισχνὸν καὶ ὑψηλόν, μολονότι ἐξοχὴ τις περὶ τὸν δεξιὸν ὤμον καθίστα ὀλίγον κυρτὴν τὴν κεφαλὴν· αἱ χεῖρές του ἦσαν μακραὶ, οἱ βραχίονες ισχνοὶ ὡς ἄτρακτοι, καὶ τὰ δάκτυλα ξηρὰ καὶ ὀγκώδη περὶ τὰς ἀρθρώσεις.

Ὅπου ἐνάτενισε πρὸς τοιοῦτον ὃν τοὺς ὀφθαλμούς του, ὅπου ἐν τῇ γυνὴ αὐτῇ δραμοῦσα πρὸς προὑπάντησίν του ἔτεινε τὴν ξηρὰν τῆς χεῖρα, καὶ ἔλαβεν ἐν αὐτῇ τὴν ἐδικήν του, ψυχρὸς ἰδρῶς ἐπεχύθη καθ' ὅλον τὸ σῶμα τοῦ δυστυχοῦς Παλκίδου· εἶδος τι ἀπολιθώσεως τὸν κατέλαβεν ὁλόκληρον, δὲν ἠδυνάθη πλέον οὐδ' ἐν βῆμα νὰ προβῇ οὐδὲ νὰ ὀπισθοδρομήσῃ, καὶ ἡ ἀθλία χεὶρ του ἔμεινεν ὡς νεκρὰ εἰς τὴν χεῖρα τῆς μεμνηστευμένης του· ἔμφυτός τις

ῥοπή τὸν ὠθησε μίαν στιγμὴν εἰς τὸ νὰ παρικήσῃ ὅλους ὡς ἦσαν εἰς τὴν αἵθουσαν, ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν δρομαίως καὶ νὰ διαφύγῃ. Ἀλλ' ἂν μετανοήσω, ἐσυλλογίσθη ἔπειτα, τὸ πρᾶγμα μένει ἀδιόρθωτον, τοσαῦτα πλούτη μὲ διαφεύγουσι καὶ μένω εἰς τὸ σκότος ἄγνωστος καὶ ἄσημος, ἔπειτα τί διακινδυνεύω ἤδη; ὁ ἀρράβων δὲν εἶναι γάμος, ἔχω καιρὸν ἀπόψε νὰ σκεφθῶ. la nuit porte conseil· καὶ νὰ διαλύσω τὸν ἀρράβωνα ἂν δὲν μὲ ἀρέσῃ. Οἱ διαλογισμοὶ οὗτοι διῆλθον ὡς ἀστραπή ἀπὸ τὸν νοῦν τοῦ Παλκίδου, καὶ τὸν ἔκαμαν νὰ ὑπομείνῃ τὰς βασάνους τοῦ ἀρράβωνος μετὰ γενναϊότητος.

Ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἄδικον εἰς τοὺς συλλογισμούς του· ἂν ἔκρινε τὴν πρώτην ῥοπὴν τῆς φύσεως ἤθελε χεῖρ ἔπειτα πικρὰ μετανοίας δάκρυα ἀνωρελῶς, καθότι καίτοι τοιαύτη οὔσα ἡ μεμνηστευμένη του εἶχεν ὅμως εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τὴν γυναικείαν φιλοτιμίαν ἣτις δὲν συγχωρεῖ ἀτιμώρητον τοιαύτην περιφρόνησιν. Ἐσκέθη καλῶς τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ Παλκίδης, ἐσκέφθη ἀκόμη τὴν ἐπαύριον, ἐσύγκρινε τὴν ἀηδίαν τῆς μετὰ τοιαύτης γυναικὸς συμβιωσεώς του μὲ τὴν εὐτυχὴ καὶ μεγάλην μεταβολὴν τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ ἐπιφέρουν εἰς αὐτὸν τὰ πλούτη της, καὶ τὴν εὖρεν ἀνεκτὴν, καὶ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ πρὶν ἢ ἀκόμη παρέλθωσιν αἱ τρεῖς ἡμέραι ὁ Δῆμος Πάλλος ἢ Παλκίδης ἐγένετο πλούσιος, βαθύπλουτος!

Οὕτω λοιπὸν ἐνυμφεύθη διὰ πλοῦτον τὸ ἀηδέστερον ἔκτρωμα τοῦ γυναικείου φύλου ὁ Παλκίδης ἐκεῖνος, ὅστις ἐφαντάζετο ἄλλοτε ὅτι ἡ σύζυγός του ἔμελλε νὰ ᾖ ὡς ἐνάεριον ὄν ὠραία καὶ χαρίεσσα.

Ἦλθε μετ' οὐ πολὺ εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἦλθε μὲ τὰ πλούτη του, μὲ τὰ ὀχήματά του, μὲ τοὺς ἵππους του, μὲ τὴν σύζυγόν του. Ἦ ἐμφάνισις ἀνδρὸς τοιοῦτον πλουσίου εἰς ἓνα τόπον, ὅπου πολυχρόνιος δουλεία καὶ τὰ δυστυχήματα μακρὰς ἐπαναστάσεως, κατέστησαν σπάνιον τὸ μέταλλον τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου, δὲν ἐδράχονε νὰ γενῇ ἀπενταχρὸ γνωστή. Ὁ Παλκίδης

περικυκλώθη ἀμέσως ἀπὸ κόλακας ἀποβλέποντας εἰς τοὺς θησαυροὺς του· τὰ προτερήματά του ἀνυψοῦντο ὑπ' αὐτῶν μέχρις οὐρανοῦ· κατήντησαν εἰς τὸ νὰ τὸν εἴπωσιν ὅτι ἢ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔλευσίς του εἶναι ἡ σωτηρία τῆς πατρίδος, ὅτι οὗτος μόνος ἐφαίνετο ἱκανὸς νὰ λάβῃ τὴν κυβέρνησιν τοῦ ἔθνους, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὅσα δύνανταί τις νὰ φαντασθῇ. Ὁ Παλκίδης ἤκουεν ὅλα, ἐπίστευεν ὅλα μ' εὐχαρίστησιν ἀνέκφραστον.

Καὶ διατί τάχα νὰ μὴ τὰ πιστεῖ; μήπως πάντοτε δὲν ἐφαντάζετο τὴν μεγάλην περιοπὴν, εἰς ἣν ἐνομιζέτο προωρισμένος, μήπως δὲν εἶχεν ἐνδομύχως ἰδεᾶν μεγάλην περὶ τῶν προτερημάτων του; ἢ μήπως δὲν συνησθάνετο τὴν ἰσχὺν τοῦ πλούτου του! ὦ! τὴν ἠσθάνετο, τὴν ἠσθάνετο μεγάλως μάλιστα, καθότι ἄλλως τόσον ἀνόητος δὲν ἠδύνατο νὰ ᾔῃαι ὥστε νὰ θυσιάσῃ δι' αὐτὸν τὸ πᾶν!

Ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα εἶχον παρέλθει ἤδη μῆνες ἱκανοὶ ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του, χωρὶς ἀκόμη ἡ Κυβέρνησις νὰ φανῇ δίδουσα τὴν παραιμικράν εἰς τοῦτον προσοχήν· τὴν ἀδιαφορίαν αὐτὴν τῆς Κυβερνήσεως παρετήρησεν ὁ Παλκίδης συμμεριζομένην καὶ ἀπὸ πολλοὺς γέροντας τῆς ἐπαναστάσεως, οἵτινες ἐγκauχόμενοι εἰς τὴν δόξαν των καὶ ἀνακαλοῦντες τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν εὐδαιμονίαν, περιφρονοῦσι καὶ τὴν ματαιότητα τῶν νεοπλοῦτων, καὶ τὴν ὀφέλειαν τὴν ὑποίαν ἠδύναντο νὰ λάβωσιν ἐκ τῆς φιλίας των. Τοιαύτην ἀδιαφορίαν, τοιαύτην περιφρόνησιν ὁ Παλκίδης δὲν ἠδύνατο ν' ἀνεχθῇ· ἐρρίφθη λοιπὸν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν ἀντιπολιτευομένων καὶ τῶν δημοκρατῶν, διένειμεν ἀφθόνως χρηματικὰς βοηθείας εἰς τὰς ἐφημερίδας των, ἐπλήρου τὰς στήλας αὐτῶν ἀπὸ μακρὰ καὶ σχινοτενῆ ἄρθρα, γέμοντα ἀπὸ τὰς πλέον συνταγματικὰς, ἀπὸ τὰς πλέον δημοτικὰς καὶ δημοκρατικὰς ιδέας· καὶ αἱ ἐφημερίδες ἀνέκραζον καθ' ἐκάστην διχσαλπιζοῦσαι τὰ προτερήματά του, συνιστῶσαι εἰς τὸ ἔθνος τὰς ιδέας του, καὶ παριστῶσαι αὐτὸν ὡς τὸν μόνον κατάλληλον καὶ ἄξιον νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας τὴν διεύθυνσιν τῆς Κυβερνήσεως.

Δὲν ἤξεύρω πῶς, πόθεν, τίνι τρόπῳ· ἐξημερώθη μίαν αὐγὴν ὁ

Παλκίδης ὑπουργός, καὶ ὑπουργός μέγας καὶ πόλις! Τί εὐτυχία διὰ τὴν ἐλευθερίαν, τί εὐτυχία διὰ τοὺς δημοκράτας φίλους του, τί εὐτυχία διὰ τὰς ἐφημερίδας! Βεβαίως δὲν ἐβράδυναν αὐταὶ νὰ ἐκφράσωσι τὴν ἐπαύριον τὴν ἐκστασίν των, νὰ διακηρύξωσι τὴν τοιαύτην τῆς Κυβερνήσεως πράξιν ὡς ὅλως ἐθνικὴν καὶ νὰ προβλέπωσιν ἐκ ταύτης τὴν ἐθνικὴν εὐδαιμονίαν.

Ὁ Παλκίδης ὑπουργός! ὁ Παλκίδης πλούσιος! ὁ Παλκίδης μέγας! Ἀλλ' αἱ ἐλπίδες του, ἀλλ' ἡ πεποίθησίς του δὲν ἦσαν ὄνειρό-πωλήματα! εἶχεν ἐμπνευσιν θεῖαν, ἐγνώριζε τὸν ὑψηλὸν προορισμὸν του, καὶ πῶς τοιοῦτος ἀνὴρ αὐτὸς ἑαυτὸν νὰ μὴ θαυμάζῃ;

Ἦθελες νομίσαι ἴσως ἀναγνώστα, ὅτι γενόμενος ὁ Παλκίδης ὑπουργός ἤρχισε νὰ ἐπασχολῇται τίνι τρόπῳ ἐμελλε νὰ ἐφαρμώσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰ ὅποια ἐπρέσβευεν ὀλίγον πρότερον φρονήματα εἰς τὰς ἐφημερίδας, τίνι τρόπῳ ἐμελλε νὰ ὠφελήσῃ τοὺς πολιτικούς του φίλους, τίνι τρόπῳ νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς πολιτικούς ἀνδρας τῆς Ἑλλάδος, τοὺς ἀνδρας τοῦ Ἀγῶνος καθὼς καὶ τοὺς λογίους. Ἀλλ' ἀπατάσαι! διατί νὰ ζαλιζέται μὲ τοιαύτας ἀσχολίας; τὰ πρότερον πρεσβευόμενα παρ' αὐτοῦ φρονήματα εἰς τί τῷ ἦσαν πλέον ἀναγκαῖα; ἀπ' ἐναντίας ἠδύναντο νὰ τῷ φέρωσι πρόσκομμα εἰς τὴν νέαν στάσιν του· εἰς τί τῷ ἐχρησίμευσεν πλέον οἱ πολιτικοὶ του φίλοι, ὅπόταν αἱ ἀρχαὶ των δὲν ἐσυμβιβάζοντο μὲ τὴν Κυβέρνησιν. Ὅσον διὰ τοὺς πολιτικούς ἀνδρας, διὰ τοὺς ἀνδρας τοῦ Ἀγῶνος οὐδὲ κ' αὖν τοὺς ἐσυλλογίζετο. Ὁ Μαυροκορδάτος, ὁ Κωλέττης, ὁ Ρίζος, ὁ Χρηστίδης καὶ ὁ Μεταξᾶς ἐφαίνοντο ὡς μύρμηκες ἐνώπιόν του. Ὁ Κουντουριώτης, ὁ Μαυρομιχάλης, ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ Νοταρᾶς καὶ ὁ Δελιγιάννης εἶναι γέροντες τῶν ὁποίων παρῆλθεν ἤδη ἡ ἐποχὴ. Ἄν ὑπῆρέτησαν, ἔλεγε τὴν πατρίδα των ποτὲ, δὲν ἔκαμον ἄλλο ἐμὴ νὰ ἐκπληρώσωσι τὸ χρέος των, ἤδη ζῶσιν ἐλευθέρως καὶ ἡσύχως, τί ἄλλο λοιπὸν θέλουσιν; εὕρισκόμεθα ἤδη εἰς ἐποχὴν προόδου, αἱ γεγηρακυῖαι κεφαλαὶ των δὲν δύνανται πλέον νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν· ἡμεῖς ἄνθρωποι νέοι, ἄνθρωποι

ποι ἀμέτοχοι τῶν παθῶν καὶ τῶν διχονοιῶν των, ἡμεῖς θέλομεν μεγαλύνει τὸ ἔθνος.

Τὸ πρῶτον ἀντικειμένον τῆς προσοχῆς τοῦ Παλκίδου ἦτο τὸ νὰ ζήσῃ ἐπαξίως τῆς περιοπῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἐφθάσε, τὸ νὰ ζήσῃ δηλ. ὡς ζῶσιν οἱ ὑπουργοὶ καὶ οἱ ἀριστοκράται τοῦ Λονδίνου καὶ τῶν Παρισίων, τῶν ὁποίων τὴν ζωὴν ἐφθώνει καὶ ὠνειρεύετο τόσον ἄλλοτε. Κατέσχε λοιπὸν τὴν εὐρυχωρότεραν τῆς πρωτευούσης οἰκίαν, τὴν ἐστόλισε μ' ἐπιπλά κομψὰ καὶ πολυτελεῖ, ἐμίσθωσε πολυαριθμούς ὑπηρέτας, ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν ἀμάξας συρομένας ἀπὸ τοὺς ὠραιότερους τῆς Δακίας ἵππους· ὁπότεν οἱ ἄνθρωποι ἐπήγαινον εἰς ἐπίσκεψίν του εἴτε δι' ὑποθέσεις των εἴτε πρὸς ἀπλοῦν χαιρετισμὸν δὲν ἦτον εὐκολον νὰ τὸν ἰδῶσιν, ὅχι διότι εἶχεν ἀσχολείας, ἀλλὰ, διότι ἔπρεπε ν' ἀπομιμηθῇ καὶ κατὰ τοῦτο ὁ Κ. Παλκίδης τὰ μεγάλα τῆς Εὐρώπης ὑποκείμενα περιέμενον πρῶτον ἰκανὴν ὥραν εἰς τὸ κάτω τῆς οἰκίας πάτωμα, ἐκεῖθεν ὠδηγοῦντο παρὰ τινος ὑπηρετοῦ μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ ἀνωτέρου οἰκήματος, ὅπου παρελάμβανεν αὐτοὺς ἕτερος ὑπηρετικὸς, τοὺς ἔφερεν ἀφ' ὅλας σχεδὸν τὰς αἰθούσας τῆς οἰκίας διὰ νὰ ἐπιδείξῃ οὕτω τὴν πολυτέλειαν τοῦ κυρίου του καὶ τοὺς ἀνήγγειλεν ἐπομένως ἕνα πρὸς ἕνα εἰς τὸν Κ. Παλκίδην, ἰστάμενον εἰς τὸ βάθος σκοτεινοῦ θαλάμου, ἔχοντα μέχρι τοῦ στόμακος σχεδὸν τὸν σιαγῶνά του βυθισμένον εἰς τὸν λευκὸν λαίμοδέτην του ἀπὸ μεγαλοπρέπειαν, καὶ χαιρετῶντα μὲ τὴν γελοιοδυστέραν ἀριστοκρατικὴν σοβαρότητα.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ σύστημα τῆς πολιτικῆς του, ἄλλο δὲν ἦτον εἰμὴ τὸ νὰ φαίνεται πάντοτε εὐάρεστος εἰς τὴν Κυβέρνησιν, πλὴν καὶ τοῦτο ἂν ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ ἤθελεν ἴσως πάλιν ἐπιτύχει. Ἄλλ' ἦτο τόσον ἀνόητος καὶ τόσον κοῦφος, ὥστε πολλάκις ἢ μάλλον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνήργει πράξεις τὰς πλέον ἀθλίας, τὰς πλέον ὀλεθρίας, νομίζων ὅτι ἤθελε συστηθῇ δι' αὐτῶν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἐνῶ ἀπ' ἐνανταντίας ἐβλάπτετο παρ' αὐτῇ οὐσιωδῶς.

Ὁ Δημοκράτης, ὁ Συνταγματικὸς Παλκίδης κατέστη ὁ μεγαλύτερος διώκτης τοῦ τύπου καὶ τῶν ἐφημερίδων, καὶ ὁπότεν ἤρχισαν αὐταὶ

νὰ τὸν προσβάλλωσι καιρίως, κατήντησε καὶ μέχρι τῆς ἀπονοίας τοῦ νὰ διατάξῃ ἀνθαιρέτως τὴν φυλάκισιν τινῶν ἐκ τῶν δημοσιογράφων καὶ τὴν παῦσιν τῶν ἐφημερίδων των. Πρὸς τοὺς συναδελφούς του ἐφέρετο πάντοτε μὲ οἴησιν, πάντοτε ἐπροσπάθει νὰ τοῖς δεικνύῃ τὴν ὑπεροχὴν του, καὶ μολονότι ποτὲ σχεδὸν δὲν εἶχε λόγους ὀρθοὺς διὰ νὰ ἐπιστηρίξῃ ἰδέαν τινὰ ἣτις τῷ ἤρχετο τυχαίως εἰς τὸν νοῦν, ὁπόταν εὐρίσκετο εἰς ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ἐπέμενε μὲ ὅλα ταῦτα εἰς αὐτὴν καὶ δὲν ἀνεχώρει ἀπὸ τοῦ Συμβουλίου ἂν πρῶτον οἱ λοιποὶ ὑπουργοὶ δὲν ἤθελον τὴν παραδεχθῇ. Πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους του ἦτον ἀγέρωχος, ποτὲ δὲν ἐγέλα ἐνώπιόν των, ποτὲ δὲν τοῖς ἐσυγχώρει νὰ κἀθηνται πλησίον του διὰ νὰ συνεργασθῶσι, τοῖς ἐπέτρεπε μόνον νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ τῷ πέμπωσι τὰς ἐργασίας των ἐπομένως πρὸς ὑπογραφὴν.

Οὕτω φερόμενος ὁ Παλκίδης ἐφείλκυσε μετ' οὐ πολὺ τὴν ἀποστροφὴν ἀπάντων, οἱ ὑπάλληλοί του τὸν ἐχλεύαζαν, οἱ συναδελφοί του τὸν ἐπεριφρόνουν, οἱ ἐφημεριδογράφοι, ἄνθρωποι παλαιοὶ καὶ νέοι, μέτριοι καὶ δημοκράται τὸν ἐμίσουν ὅλοι καὶ τὸν ἀπέστρέφοντο, οἱ ξένοι διεβόηγνύοντο γελῶντες ὡς ἂν τὸν ἐβλεπον χρυσοενδεδυμένον καὶ ἐνασχολούμενον εἰς τὸ νὰ θαυμάζῃ περιπατῶν τὴν χρυσοκέντητον στολὴν του. Εἰς οὐδεμίαν τάξιν πολιτῶν εἶχε πλέον φίλους, ἐκτὸς μόνον τινῶν παρασίτων κολάκων οἵτινες ἔμενον πλησίον του εἰσέτι ἐπ' ἐλπίδι τοῦ νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τῆς ὑπουργικῆς δυνάμεώς του.

Αἰφνης μίαν αὐγὴν ὁ Παλκίδης ἐξυπνήσας εἶδεν ἑαυτὸν πεπτωκότα ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου· τί κεραυνός! ἔτριψε μὲ τὰς χεῖρας ἀπαῶθις, τρεῖς τοὺς ὀφθαλμούς ἀναγινώσκων ἐπανειλημμένως τὸ διάταγμα τῆς παύσεώς του, καὶ πάλιν δὲν ἤθελε νὰ πιστεύσῃ ὅτι δὲν ἦτο πλέον ὑπουργός· ὁ ἡλίθιος! τί πρᾶγμα ἦτον ἀπλούστερον ἀπ' αὐτὸ καὶ πιθανώτερον ὁπόταν ἐβλεπε πόσον ἐκορυפוῦτο καθ' ἐκάστην ἐναντίον του ἡ ἀποστροφή τοῦ ἔθνους!

Ἡ ἡμέρα ἐκεῖνη ἦτον ἡμέρα χαρᾶς δι' ὅλους τῆς Πρωτευούσης τοὺς κατοίκους· εἰς τὰς ὁδοὺς εἰς τὰ καφενεῖα δὲν ἤκουε δὲν ἔ-

ἔλαπε τις εἰμὴ ὕβρεις κατὰ τοῦ Παλκίδου. εἰμὴ ἀνευφημίας ὑπὲρ τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ δυστυχὴς Παλκίδης κατεβίβροσκε μόνος μεμονομένος τὴν θλίψιν του, κλεισμένος πάντοτε εἰς τὴν οἰκίαν του χωρὶς νὰ ἔχῃ τι· νὰ νὰ τὸν παρηγορήσῃ, χωρὶς νὰ ἔχῃ οὐδεμίαν συναναστροφὴν, καθότι καὶ αὐτοὶ οἱ κολακῆς του πεπτοκώτα τὸν παραίτησαν, χωρὶς καὶ νὰ δύναται ν' ἀναπνεύσῃ εἰς τὸν περίπατον ἀέρα καθαρὸν· ἐπροσκάλεσε πρὸς βοήθειάν του τὴν φιλοσοφίαν, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἐφαίνετο ἀδύνατος εἰς τοιαύτην δυστυχίαν· μήπως τοῦλάχιστον εἶχε τὴν οἰογένειαν, εἶχε τοὺς συγγενεῖς διὰ νὰ τῷ δώσωσι τινὰ παραμυθίαν. Καὶ ἡ σύζυγός του αὐτὴ τὴν ὁποίαν διὰ νὰ νυμφευθῇ ἔπρεπε νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ν' ἀποβάλῃ τὸ λογικόν καὶ νὰ καταθλίψῃ τὴν καρδίαν του, καὶ ἡ σύζυγός του αὐτὴ ἐπυρξῆσε τὰ δυστυχήματά του ἔτι μάλλον.

Ὅχι μόνον δὲν τὸν ἐπλησίασε διόλου ὄχι μόνον δὲν ἐπροσπάθεισε παντάπασιν νὰ τὸν παρηγορήσῃ, ἀλλὰ τὸν ἄφησε πεπτωκότα καὶ ἀναθεματιζόμενον ἀπὸ τὸν ὄχλον, παρέλαβε τὰ πλούτη καὶ τὴν περιουσίαν τῆς καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς της χωρὶς οὐδὲ καὶ νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃ.

Μείνας μόνος, ἔρημος, ἐνδεὴς, πλειότερον ἐνδεὴς ἀφ' ὅ,τι ποτὲ ἦτον, ἀποστρεφόμενος ἀπὸ ὅλους παραιτημένος ἀπὸ ὅλους ὁ ἄθλιος Παλκίδης δὲν εἶχε πλέον ἄλλην ἐλπίδα σωτηρίας εἰμὴ τὴν ἀπόδρασίν του ἐκ τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἑλλάδος αὐτῆς ὅπου ἐτάφησαν ἡ δόξα του, τὸ μέλλον του, ἡ εὐδαιμονία του.

Ἀνεχώρησεν ὄχι πλέον ὡς ἦλθεν, ἀλλὰ κρυφίως, ἐπιβιβασθεὶς ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰς ἑμπορικόν τι πλοῖον, μὲ μόνην τὴν κάπαν του ἀντὶ τῶν ὀγκωδεστάτων σκευῶν τὰ ὅποια ἔφερεν ἄλλο τε μεθ' ἑαυτοῦ ἀποβιβαζόμενος εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ ποῦ ὑπῆγεν ποῦ ἐδιευθύνθη; εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του; παρὰ τῷ προστάτῃ τοῦ τῷ μεγαλεμπόρῳ τῆς Λιθέρνου ἢ εἰς Βουκουρέστιον πρὸς ἀναζήτησιν τῆς συζύγου του;

Ὁ Παλκιδῆς ἦτον μικρὸς καὶ κατέστη μέγας καὶ ἐπανῆλθεν πάλιν εἰς τὴν σμικρότητά του· ἦτον πτωχὸς καὶ κατέστη πλούσιος καὶ ἐβυθίσθη πάλιν εἰς τὴν ἔνδειαν, ὧν μικρὸς ἦτον μέγας κατὰ τῆς ἰδέας καὶ ὧν μέγας ἦτον μικρὸς κατὰ τὸν νοῦν, ἐστάθη ἀλεπαλλήλως καὶ μικρὸς καὶ μέγας, ἦτον συγχρόνως καὶ μέγας καὶ μικρός· ποῖον ἄλλο ὄνομα παρὰ τὸ Μικρομέγας ἦτον δι' αὐτὸν καταλληλότερον;

Ἰ. Δ.